

GRIEVENSCHRIFT

Aan de Voorzitter en dames/heren raadsheren van het hof van beroep te Antwerpen,
Waalse kaai te 2000 Antwerpen.

Heden, maandag 16 juli 2018,

geeft U met eerbied te kennen,

De heer Bruno Prosper VERLAECKT, geboren te Zele op 17.09.1968, Belg,
wonende aan de Grote Markt 33/B005 te 9100 Sint-Niklaas,

bijgestaan door zijn raadslieden : meester Walter Van Steenbrugge (balie Gent), meester Jos Vander
Velpen (balie Antwerpen),

hierna genoemd "*appellant*" ,

dat hij hoger beroep wenst in te stellen:

Tegen het vonnis uitgesproken door kamer AC5 van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, afdeling Antwerpen, de dato 29 juni 2018, met vonnisnummer 2018/3286, en met rolnummer 16A047793, waarbij appellant schuldig werd verklaard aan het misdrijf "*kwaadwillige belemmering van het verkeer, als dader/mededader te Antwerpen op 24 juni 2016*" , en waarvoor de eenvoudige schuldigverklaring werd opgelegd als sanctie en waarbij appellant veroordeeld werd tot het betalen van een bijdrage van €20,00 aan het begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand en tot een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken van €51,20 en tot 1/2^e van de gerechtskosten van €55,35.

De grieven die appellant weerhoudt ten aanzien van voornoemd vonnis zijn de volgende:

1. Wat betreft de procedure

Appellant werd op datum van 13 maart 2018 rechtsreeks gedagvaard bij deurwaardersexploot voor de correctionele rechtbank te Antwerpen, om aldaar te verschijnen op 13 april 2018.

De feiten waarop het openbaar ministerie het vermeende misdrijf "*kwaadwillige belemmering van het verkeer*" steunde, deden zich voor op 24 juni 2016.

Het strafdossier omvat slechts twee aanvankelijke processen-verbaal en één navolgend proces-verbaal (overweging die de rechtbank terecht maakte op bladzijde zes, derde alinea van het bestreden vonnis).

De eerste rechter stelde tevens terecht vast dat het dossier gedurende meer dan één jaar ("*op onverklaarbare wijze*" , cfr. pagina drie vonnis *a quo*) heeft stilgelegen, zodat de rechtbank concludeerde tot de overschrijding van de redelijke termijn (pagina drie en pagina elf van het vonnis *a quo*).

Appellant voelt zich evenwel gegriefd waar de rechtbank oordeelt dat deze overschrijding van de redelijke termijn de rechten van verdediging niet op onherstelbare wijze heeft geschonden.

Appellant handhaaft zijn stelling dat door een onvolkomen en niet-afdoend onderzoek enerzijds, en door de overschrijding van de redelijke termijn anderzijds, het ontlastend bewijs ten voordele van appellant is teloorgegaan.

In casu betrof het geviseerde misdrijf "*de kwaadwillige belemmering van het verkeer*" , wat betekent dat het al of niet effectief belemmeren van het verkeer en het gevaarscriterium componenten zijn van dit misdrijf.

Teneinde met voldoende informatie te kunnen oordelen over deze bestanddelen van het misdrijf, diende het onderzoek gegevens te bevatten over de effectieve belemmering van het verkeer, en of de "gecreëerde" verkeerssituatie leidde tot een mogelijk gevaar. Dit bleek niet of minstens niet genoegzaam uit de aanvankelijke processen-verbaal.

Er werden geen manifestanten verhoord en al evenmin een weggebruiker die zou opgehouden zijn geweest door de opgestelde piketten.

De rechtbank argumenteert dat de rechten van verdediging niet werden geschonden nu het de beklaagden vrij stond *“ om de noodzakelijke initiatieven te nemen om deze personen, en eventuele derden, politieel te laten verhoren. Indien noodzakelijk konden initiatieven worden genomen om deze getuigen te horen ter terechtzitting. De concrete wijze waarop beklaagden menen hun rechten te moeten uitoefenen, komt hen zelf uiteraard toe. In die omstandigheden werden de rechten van verdediging van beklaagden niet geschonden.”*

Met andere woorden rekende de rechtbank het ontbreken aan ontlastend bewijsmateriaal toe aan appellant. Deze laatste had maar zelf moeten bijdragen aan de bewijsgaring, aldus het bestreden vonnis.

Appellant is duidelijk gegriefd door deze argumentatie, want deze is strijdig met artikel 6 EVRM.

Uit het onschuldvermoeden volgt dat een verdachte zijn onschuld niet moet bewijzen, maar dat de bewijslast op de vervolgende partij rust. Zoals het Europees Hof meermaals benadrukte in haar rechtspraak betekent het onschuldvermoeden dan ook dat een verdachte niet gehouden is tot medewerking inzake de bewijslast. In die zin kan verwezen worden naar de arresten EHRM *de dato* 8 februari 1996, John Murray/Verenigd Koninkrijk en EHRM *de dato* 19 december 1996, Saunders/Verenigd Koninkrijk.

Wel integendeel, specifiek met betrekking tot het horen van getuigen, stelt het Europees Hof dat er een positieve verplichting op de overheid (hier dus de Belgische Staat) rust om beklaagden toe te laten *live*, ter terechtzitting, geconfronteerd te worden met de belangrijkste elementen *à décharge* (zie Europees Hof voor de Rechten van de Mens *de dato* 17 juli 2001, Sadak/Turkije).

Nergens maakt het Europees Hof daarbij gewag van enige positieve verplichting die op de beklaagde zou rusten om actief bij te dragen om getuigen te laten horen. De beklaagden moet namelijk, zoals hoger aangehaald, ten volle kunnen genieten van het vermoeden van onschuld.

Er mag uit het loutere feit dat een beklaagde tijdens het vooronderzoek niet de vraag stelde om welbepaalde getuigen te horen, niet worden afgeleid dat hij afstand zou hebben gedaan van dit recht.

Op dat vlak kan verwezen worden naar de zaak Sibgatullin/Rusland *de dato* 23 april 2009, waar het Hof benadrukte dat er enkel sprake kan zijn van een afstand van het recht tot het horen van getuigen indien aan zeer hoge eisen is voldaan.

Aan deze voorwaarden werd in huidige zaak op geen enkele manier voldaan. Appellant deed, met andere woorden, geen afstand van het recht op het horen van getuigen. Het loutere feit dat hij niet gevraagd heeft in de loop van het onderzoek om getuigen te horen, kan hem dan ook niet verweten worden. De enige positieve verplichting dienaangaande rust enkel op de staat als vervolgende instantie.

Een verdachte mag totaal passief zijn en zich beroepen op zijn zwijgrecht. Het komt uitsluitend de overheid toe om ten laste en ten ontlaste te onderzoeken zonder dat dit moet gebeuren op instigatie van een partij.

De mogelijkheid om in huidige zaak nog manifestanten/weggebruikers als getuigen te laten horen, is door de verstreken tijd niet meer realistisch. Bijgevolg wordt appellant ernstig gehinderd door het te lang stilzitten van de gerechtelijke instanties en het niet verhoren van personen die een directe invloed konden hebben op het bewezen verklaren van de feiten waarvoor vervolging werd ingesteld.

Gezien de verstreken tijd bijgevolg een impact heeft op de rechten van verdediging, dient de strafvordering onontvankelijk verklaard te worden (Cassatie *de dato* 22 oktober 1986, *A.C.*, 1996-1997, bladzijde 117 en Cassatie *de dato* 28 maart 2012, *Pas.*, 2012, 700 met conclusie D. Vandermeersch).

2. Wat betreft de beoordeling over de schuld

2.1. de individuele toerekening

De rechtbank stelde dat geen individuele handelingen van eerste en tweede beklagde bleken (zie vonnis *a quo*, bladzijde acht, vierde alinea: *“Aan het strafdossier werd fotomateriaal gevoegd. Hieruit blijken de individuele handelingen van eerste en tweede beklagde niet. Ook op basis van de camerabeelden kunnen de individuele handelingen van eerste en tweede beklagde niet worden vastgesteld.”*)

Tevens stelde de rechtbank dat uit het strafdossier evenmin bleek dat de eerste en tweede beklagde persoonlijk voornoemde wegversperring hebben opgeworpen (zie vonnis *a quo* bladzijde negen, achtste alinea: *“Het blijkt uit het strafdossier niet dat eerste en tweede beklagde persoonlijk voornoemde wegversperring hebben opgeworpen.”*)

De rechtbank concludeerde, niettegenstaande hogere overwegingen, toch tot de schuld van appellant door enkel te stellen dat appellant de vakbondsactie had georganiseerd en de manifestanten ertoe had aangezet om tot deze acties over te gaan.

Met andere woorden: appellant wordt schuldig verklaard omdat hij een vakbondsactie organiseerde en zo de manifestanten aanzette om tot verkeersbelemmering over te gaan. De rechtbank vermocht niet de organisatie van een vakbondsactie *ipso facto* gelijk te stellen met het belemmeren van het verkeer. En al zeker niet als in de voorgaande overwegingen van het vonnis men ieder individueel strafbaar handelen in hoofde van appellant had uitgesloten, wegens onvoldoende bewijs.

De argumentatie van de rechtbank is bijgevolg intern contradictorisch door enerzijds voor te houden dat er geen individuele handelingen van beide initieel gedaagden konden aangeduid worden als strafbare handelingen *ex. artikel 406 Sw.*, doch door anderzijds te stellen dat er schuldbetrokkenheid kleefde aan appellant, nu hij organisator van de vakbondsactie was en daardoor volgens de rechtbank schuld droeg aan de verkeersbelemmering.

De rechtbank argumenteerde in het geheel niet hoe het organiseren van een vakbondsactie zich kon verhouden met een toepassing van artikel 66 Sw.

Deze grief is gegrond, het vonnis *a quo* dient hervormd.

2.2. Gebrek aan tegenspraak

De rechtbank beriep zich op het navolgend proces-verbaal van 11 augustus 2016 (stuk 25) om te stellen dat appelland de manifestanten aanzette om tot een wegversperring over te gaan (zie vonnis *a quo* bladzijde zeven onderaan, *juncto* bladzijde negen: "*Vast staat wel dat eerste beklagde deze actie organiseerde en de manifestanten ertoe aanzette om tot deze actie over te gaan.*")

Appelland is gegriefd nu het proces-verbaal van 11 augustus 2016 info bevatte die de auteurs van het bewuste proces-verbaal hebben gekregen van de ploeg "INFO".

Wie deel uitmaakte van deze ploeg "INFO", weet appelland niet. Ook de rechtbank krijgt deze informatie niet.

De auteurs van het proces-verbaal *de dato* 11 augustus 2016, zijnde de heren Lucas en Callenaere, deden immers geen persoonlijke waarnemingen, doch steunden zich op de indirecte bron, te weten de niet nader geïdentificeerde ploeg "INFO".

Appelland kan de zogezegde vaststellers van de betwiste feiten behorende tot deze ploeg "INFO" , die meldden dat appelland de manifestanten zou hebben aangezet tot het optrekken van een wegversperring, niet ondervragen en wordt bijgevolg afgehouden van zijn fundamenteel recht op tegenspraak, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM.

Het horen van deze niet nader geïdentificeerde leden van de ploeg "INFO" dringt zich des te meer op nu de verbalisanten van de initiële processen-verbaal geen enkele melding maakten van strafbaar gedrag in hoofde van appelland. In deze aanvankelijke processen-verbaal werd louter aangehaald dat appelland de menigte verbaal had opgehitst, wat uiteraard geen strafbare daad is.

Door appellant af te houden van de namen van de beweerde vaststellers uit de ploeg "INFO" teneinde deze als getuigen te kunnen horen, is zijn recht op tegenspraak manifest geschonden.

Appellant is hierdoor gegriefd, de grief is gegrond en het vonnis *a quo* dient hervormd.

3. De rechtbank toetste de feitelijke casus niet af aan de artikelen 10 en 11 EVRM en aan de "escape-clausule"

De rechtbank beperkte zich tot volgende motivering met betrekking tot de argumentatie van appellant die in conclusies voorhield dat de fundamentele rechten van artikelen 10 en 11 EVRM voorrang dienden te krijgen:

"De toepassing van art. 406 Sw in het kader van een stakingsactie"

In besluiten stellen beklagden dat het niet de bedoeling was van de wetgever om deelnemers aan een stakingsactie te vervolgen wegens inbreuken op art. 406 Sw.

De rechtbank stelt vast dat dit geenszins met zoveel woorden blijkt uit de door beklagden voorgebrachte parlementaire vragen en voorbereidende werkzaamheden hieromtrent.

Het wetsvoorstel van 28.07.2003 tot wijziging van artikel 406 Sw. ter vrijwaring van het stakingsrecht werd niet goedgekeurd.

De toepassing van art. 406 Sw. in het kader van een stakingsactie is dan ook niet uitgesloten.

Beklagden stellen verder dat de toepassing van art. 406 Sw., in het kader van een syndicale actie, een schending zou vormen van het Europeesrechtelijk gewaarborgde recht op staken.

De vrijheid van vereniging, de vrijheid van meningsuiting en het betogingsrecht zijn inderdaad noodzakelijke steunpilaren in een democratische samenleving.

Dit impliceert evenwel niet dat deze rechten zonder enige beperking kunnen worden uitgeoefend.

In concreto stelt de rechtbank vast dat de stakingsactie op 24.06.2016 weliswaar was aangekondigd, maar dat hiervoor geen toestemming werd gevraagd.

Dat er in het kader van deze stakingsactie wegblokkades zouden worden opgericht, was niet aan de bevoegde diensten meegedeeld, minstens ligt hiervan geen enkele aanwijzing voor.

Dat het oprichten van de wegblokkades weldegelijk tot gevaarlijke verkeerssituaties aanleiding gaf, blijkt uit hetgeen hieromtrent hiervoor reeds werd gesteld.

In die omstandigheden oordeelt de rechtbank dat de toepassing van art. 406 Sw. geen inbreuk vormt op het recht tot staken."

Deze motivering gaat voorbij aan de verplichte toets die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oplegt aan de nationale rechters indien een nationale norm de rechten van artikelen 10 en 11 zou beperken.

Ook bij betogingen zonder voorafgaande toestemming dient er volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een toetsing plaats te vinden aan de artikelen 10 en 11 van het Europees Verdrag (Süleyman Çelebi e.a./Turkije).

"46. La Cour se réfère d'abord aux principes généraux qui se dégagent de sa jurisprudence relative à l'article 11 de la Convention (Kudrevičius et autres c. Lituanie [GC], no 37553/05, §§ 142-160, CEDH 2015).

47. Il ressort de ces principes que les États doivent non seulement protéger le droit de réunion pacifique, mais également s'abstenir d'apporter des restrictions indirectes abusives à ce droit. La Cour réaffirme par ailleurs que, si l'article 11 de la Convention tend pour l'essentiel à prémunir l'individu contre des ingérences arbitraires des pouvoirs publics dans l'exercice de ses droits protégés, il peut engendrer de surcroît des obligations positives afin d'assurer la jouissance effective de ces droits (Oya Ataman c. Turquie, no 74552/01, § 36, CEDH 2006-XIII). Dans le même

sens, même l' absence d' autorisation préalable et l' « illégalité » consécutive de l' action ne donne pas carte blanche aux autorités, lesquelles demeurent limitées par l' exigence de proportionnalité découlant de l' article 11. Il convient donc d' établir les raisons pour lesquelles la manifestation n' avait pas été autorisée dans un premier temps, l' intérêt général en jeu, et les risques que comportait le rassemblement. La méthode utilisée par la police pour décourager les manifestants, pour les contenir dans un endroit particulier ou pour disperser la manifestation constitue également un élément important pour apprécier la proportionnalité de l' ingérence (Kudrevičius et autres, précité, § 151)“

Appellant verwijst *brevitas causa* naar zijn syntheseconclusie, neergelegd in eerste aanleg, waar volgende krachtlijnen werden onderlijnd:

1. Het oprichten van stakingspiketten en van een wegversperring maakt onderdeel uit van het stakingsrecht (Cas. 31 januari 1997, *R.W.*, 1997-1998, 605). De Belgische regering erkende zelf ook expliciet dat stakingspiketten deel uitmaken van het recht op collectieve actie (zie syntheseconclusie bladzijde dertien).
2. Het stakingsrecht valt wel degelijk onder het toepassingsgebied van artikel 11 EVRM.

In dit verband mag gewezen worden naar het arrest *Enerji Yapi-yol Sen/Turkije de dato* 21 april 2009. Het Europees Hof verwees in deze zaak naar het door België geratificeerde herziene Europees Sociaal Handvest waar artikel 6, lid 4, de grondslag van het stakingsrecht verankerde.

3. De rechten voorzien in artikelen 10 en 11 EVRM hebben een horizontale en kunnen slechts in uitzonderlijke gevallen worden beperkt (toepassing van de "*escape-clausule*"):
 - a. Is er een voldoende transparante, duidelijke en voorzienbare nationale wet die een beperking aan de fundamentele rechten van artikelen 10 en 11 EVRM oplegt?

Appellant meent dat zo een wet in België niet bestaat, en wel omdat:

- Artikel 406 Sw. geenszins het bemoeilijken van het verkeer door het optrekken van stakingspiketten wenste strafbaar te stellen. Minstens is de wet onvoldoende duidelijk, en al zeker nu precies het optrekken van stakingspiketten het voorwerp uitmaakte van het parlementair debat rond art. 406 Sw. en de wetgever duidelijk de voorkeur gaf aan de interpretatie dat dit soort van acties (zoals deze waarvoor thans wordt vervolgd) buiten de reikwijdte valt van art. 406 Sw.
- De overheid vervolgt al jaren niet naar aanleiding van dergelijke vreedzame betogingen, zodat aan het voorzienbaarheids criterium niet is voldaan.

b. Is een dergelijke beperking noodzakelijk voor een democratische samenleving?

Het antwoord mag *in casu* wel heel duidelijk zijn, namelijk dat bij een belangenafweging tussen het stakingsrecht enerzijds, en het recht van de automobilist om veilig en stipt op zijn bestemming aan te komen anderzijds, deze afweging nooit tot voorrang mag leiden van de jachtige autobestuurder.

Ook aan het criterium van de noodzaak voor een democratische samenleving is *in casu* niet voldaan.

c. Is er proportionaliteit tussen het beschermde fundamentele recht en de beperking die de nationale wet aanbrengt?

Het behoeft geen commentaar dat het *in casu* ging om een vreedzame actie die geen enkele ernstige hinder, laat staan schade opleverde.

De vervolging voor deze vreedzame actie staat in wanverhouding tot het fundamenteel recht dat in artikelen 10 en 11 wordt beschermd.

Bovendien stelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat de staat een positieve plicht heeft om *in casu* dit recht te vrijwaren.

In plaats van in de vroege ochtend al met een sproeiwagen en met wapenstok klaar te staan, had de politionele overheid alles in het werk moeten stellen om het stakingsrecht op een zorgvuldige en correcte wijze te laten verlopen.

Het is duidelijk dat de lokale politie op instigatie van de Burgemeester de vakbondsactie wou torpederen. Daarna heeft het openbaar ministerie het opgemaakte aanvankelijk proces-verbaal aangegrepen om appellant te vervolgen, en een eigen invulling te geven van het stakingsrecht, hetgeen het openbaar ministerie niet toekomt te doen.

De rechtbank liet tenslotte het arrest Schmidberger *de dato* 12 juni 2003 volledig onbesproken. Nochtans was de motivering en het dispositief van het arrest, dat er kwam naar aanleiding van een prejudiciële vraag, heel duidelijk, en diende de interpretatie van het Europees Hof van Justitie obligaats gevolgd door de rechtbanken en hoven van de lidstaten van de Europese Unie, waaronder België.

Het niet bespreken van dit arrest, en het niet aftoetsen van artikelen 10 en 11 EVRM, slaat alles.

De rechtbank besloot bijgevolg ten onrechte dat er tot schuld kon worden besloten in hoofde van appellant.

Ook deze grief is gegrond waardoor het vonnis *a quo* dient worden hervormd.

Appellant vraagt de vrijspraak, hetgeen ten onrechte door de eerste rechter niet werd gelast.

Mariakerke, 23 juli 2018,

Met eerbied,
Voor appellant,
Zijn raadslieden,

Walter Van Steenbrugge

Jos Vandervelpen